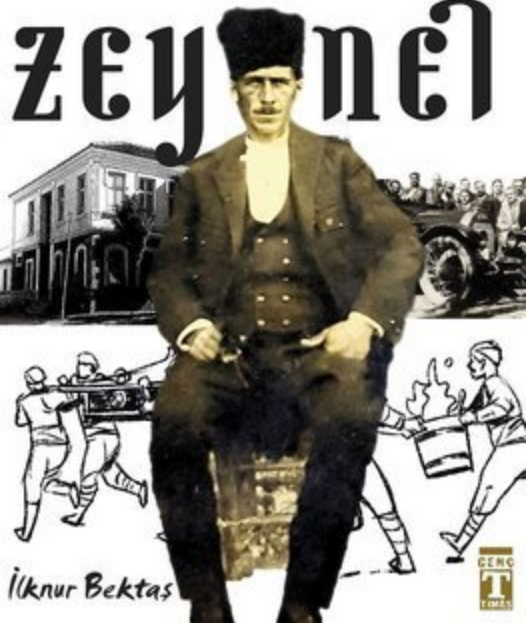

"Esarete Boyun Eğmeyen..."

arnavut zeynel

İknur Bektas

GENÇ
TİMESİ

ARNAVUT ZEYNEL

ESARETE BOYUN EĞMEYEN...

Yayın Yönetmeni Savaş Özdemir
Editör Tülay Öncü
Kapak Tasarımı Erdi Demir
İç Tasarım Nur Kayaalp

1. Baskı Aralık 2018

Uluslararası Seri No ISBN 978-605-08-2930-3

9 786050 829303

TİMAŞ YAYINLARI

Adres Cağaloğlu, Alemdar Mah. Alay Köşkü Cad.
No:5 Fatih/İstanbul
Telefon (0212) 511 24 24
E-posta bilgi@genctimas.com

Baskı ve Cilt Sistem Matbaacılık
Sertifika No 16086
Adres Yılanlı Ayazma Sok. No:8 Davutpaşa-Topkapı/İstanbul
Tel (0212) 482 11 01

TİMAŞ YAYINLARI / 4574

GÜMÜŞ ROMANLAR / 25

Raf: 10+ Roman / Öykü

KÜLTÜR BAKANLIĞI YAYINCILIK SERTİFİKA NO: 12364

© 2018 Eserin her hakkı anlaşmalı olarak Timaş Basım Ticaret ve Sanayi Anonim Şirketi'ne aittir. İzinsiz yayımlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

GİRİŞ

Eğer bu toprakların üstünde yürüyorsa canlarını gelecek nesil için feda eden yiğitlerin sayesinde olduğunu ve o neslin aslında bizler olduğumuzu unutturmamalım...

Turgutlu, Türkiye'nin Ege Bölgesi'nde bulunan Manisa ilinin ilçelerinden biri. Bu büyük ve eşsiz güzellikteki bölgenin kahramanlarından birisi olan Arnavut Zeynel'le yollarımız, tam da o bölgenin kadın kahramanlarını çalışırken keşişti.

Kadın kahramanlar konusunda nitelikli bir seri için kolları sıvamış, uzun bir süredir araştırma yapıyordum. Yeni kitaplarımızla ilgili okurlarımıza tam da müjde vereceken durdum ve bu projeye odaklandım. Çünkü güzergâh ve hikâye aslında birbiriyle ilişkili çengeli oluşturuyordu. Bu yüzden önceliği bu çalışmamıza verdik.

Bölgede bir Hacı Zeynel, bir de Arnavut Zeynel vardı. Ne yazık ki yeni nesil bu iki önemli şahsı birbirine karıştırmış, hatta kahramanın caminin içinde yatan zat olduğunu düşünüyorlardı. Birbirinden ayrı hikâyeleri olan iki Zeynelimiz ve konuyla yakından ilgili olanların dışında neredeyse kimsenin bilmediği bir Kurtuluş Savaşı kahramanımız vardı. Gerçek, araştırmaya başladıktan sonra gün yüzüne çıktı.

Araştırmam istenilen Kasaba (Turgutlu), Kurtuluş Savaşı'nda Yunanlar tarafından 3 yıl boyunca işgal altında kalmıştı. Ve Arnavut Zeynel, Kasaba'nın bir mahallesinin Yunanlar tarafından yakılmasına engel olmuş. Buradan anlaşılıyor ki, ne olaylar ne büyük felaketler yaşayarak kurtuluşa varmışız, gerçekten nesiller boyu anlatılması ve aktarılması gerekiyor. Süpermen, Batman... vb. sanal kahramanları ezbere bilen insanımıza, âlemin sanal kahramanlarını anlatmak yerine kendi gerçek kahramanlarımızı tanıtmanın zamanı umarım gelmiştir. Bir Arnavut Zeynel, bir Seyit Onbaşı, bir Üsteğmen Kara Fatma, Şehit Şerife Bacı, Şehit Gördesli Makbule'yi tanımayan nesil, kısa süre sonra korkarım bizi de tanımayacak.

Tüm yurdumuzda yaşanan acılara karşı ayakta duran her yaşta cesur, namuslu, imanlı insanımızın, her şart ve durumda birbirlerini ve yurdunu savunmak için direnişi her devir ve çağda ibret olacaktır. Esasen her

Arnavut Zeynel

türlü zor şart ve durumda sorumluluğu bireylere kadar indirgeyen gerçeği hatırlatması anlamında manidar olan bu çalışmaların, daha çok mecralarda seslendirilmesinin hepimizin insanlık ve vatandaşlık görevi olduğuna inanıyorum.

İşgallerin izlerini sadece Kasaba (Turgutlu), İzmir, Aydın, Manisa, Denizli civarında değil hemen her yerde ve tüm yurttta, neredeyse bütün köy, kasaba ve mahallede görmek mümkündü. Zulüm karşısında halk askere giden erkeklerin, geride kalan mazlum ailelerinin haricinde bir de evi barkı, yurdu savunmak için yaşı kaç olursa olsun genç, yaşlı, kadın, erkek, çete veya birlik kuran, sessizce hareket eden büyük kitleler vardı. Bu birlik beraberliğin temelinde düşmanın amansızlığı yatıyordu. Eğer bir olmazlarsa gasp edilen şey yalnızca vatan olmayacaktı. Canları en küçük parçaydı. Din ve namus da yok olup gidecekti.

Tarihimizin ve Millî Mücadelemizin bilgi ve anılarının izini sürmeye çıktığım Anadolu'da bu kitabımızdaki durağım Manisa Turgutlu idi.

Arnavut Zeynel kitabımın başlangıcında Turgutlu Kaymakamımız Sayın Uğur Turan Beyefendi'ye, araştırma geliştirme sürecinde Turgutlu Halk Eğitim Merkezi'nin çok değerli Müdürü Sayın Hayrettin Uslu'ya, Turgutlu Kent Müzesi Sorumlusu Sayın Mehmet Gökyayla'ya, Turgutlu Nüfus Müdürü Sayın

İlknur Bektaş

Raziye Meder'e, kahramanımızın torunu Sayın Zeynel Taçyıldız'a, belge, bilgi, arşiv araştırma ve yolculuklarım sürecinde desteğini esirgemeyen ve hep yanımda olan eşim Faruk Bektaş'a, çocuklarım Selin ve Hakan'a, aileme, yayınevime, editörüme teşekkürü bir borç bilirim.

Kitaplar, kütüphaneler, sahaflar, arşivler ve müzeler gezdiren yeni kitaplarımızda buluşmak ümidiyle...

Araştırmacı Yazar İlknur Bektaş

ARNAVUT ZEYNEL

Ege'ye Düşen Balkan Ateşi

Osmanlı, Balkanlardaki tüm gücünü kaybetmek üzereydi. Bölge, Osmanlı'nın güç kaybetmesinin ardından yangın yerine dönmüştü. Birçok millet birbirine düşmanlık besliyordu. Mora Yarımadası'ndaki Yunan başpiskoposunun, "Hristiyanlara huzur, konsoloslara saygı, Türklere ölüm!" sözü buralardaki Türk düşmanlığını alevlendirmişti. Bölgedeki Müslümanlara ve Türklere artık rahat bir hayat yoktu.

Yüzyıllar boyunca Rum, Arnavut, Boşnak, Türk demeden herkes Balkanlarda huzur ve barış içinde yaşamıştı. Birbirlerine her zaman hoşgörüyle yaklaşmışlardı. Camiler kiliselerle, kiliseler sinagoglarla yan yana inşa edilmişti. Kimse kimsenin inancına, hayatına karışmazdı. Bu dostluk ve kardeşlik Batılılar tarafın-

dan anlaşılamadı. Halklar, Batılı bazı devletlerin çalışmalarıyla birbirine düşürülmüştü. 1881 yılından sonra dalga dalga yayılan isyanlar bölgenin düzenini sarstı. Huzurun ve kardeşliğin hüküm sürdüğü topraklarda artık düşmanlık ve hırs hâkimdi. Bu topraklara gelecek yüzyıllar boyunca hoşgörüyü öğreten dervişlerin karşısına gözünü kan bürümüş canavar ruhlu insanlar çıkmıştı.

Düşmanlıkla beslenenler; yüzlerce, binlerce insanı katlettiler. Hayatta kalanları ise doğup büyüdükları, evlendikleri, çocuk sahibi oldukları ata topraklarını terk etmeye zorladılar. Göç kararı almak kimse için kolay olmadı. Göçe zorlanan bu insanların rahatça yolculuk yapabilecekleri yollar yoktu. Yol kesen çeteler, eşyaları gasp eden zorbalar her yerdeydi. Can güvenliklerinin olmadığı bu yolculuğa çıkmak herkes için zordu. Hâlbuki Anadolu'dan Balkanlara göç edenler gayet rahatları. Muhacirler komşuları tarafından yemeğe davet ediliyor, hediyeler ve dualarla uğurlanıyorlardı. Ayrıldıkları topraklara vefayla bağlı oldukları için vedalarda gözyaşları eksik olmuyordu.

Balkanlardan Anadolu'ya gelenler ise perişandı. Yol boyunca erzakları kıt kanaat yetiyordu. Soğuktan korunmak için birkaç yorganla idare etmek zorundaları. Çoluk çocuk, genç yaşlı perişan bir hâlde bilinmezliğe kaçıyorlardı. Onları Anadolu'da nasıl bir tablo bekle-

Arnavut Zeynel

diğine dair en ufak bir fikirleri de yoktu. Zor koşullarda yapılan bu yolculuklarda yüzlerce insan hastalıktan ve açlıktan hayatını kaybediyordu.

Özellikle Rumlar ve Bulgarlar bölgedeki Türkleri sürekli rahatsız ediyorlardı. İnsanlar evlerinde ve iş yerlerinde özgürce hareket edemiyordu. Malları ve canları tehlikede olan Türkler göçe zorlanıyordu. Bu zorlu göç yolunda da çetelerden her türlü eziyeti görebilir, ellerinde kalan son şeyleri de kaybedebilirlerdi. Sadece malları ve canları değil; namusları da tehlike altındaydı. Yol kesen çeteler genç kızların, kadınların namusuna göz dikmekten hiç geri durmuyordu. Bu yüzden genç kızlar ya erkek kılığına giriyor ya da yaşlı kadın kıyafetleri giyerek kendilerini korumaya çalışıyordu. Eğer gizlendikleri fark edilirse ölümle cezalandırılıyorlardı. Buna rağmen namuslarını korumak için canlarından vazgeçiyorlardı.

Tüm mallarını mülklerini, hayvanlarını bırakıp yollara düşen Türkler, yol boyunca durduruluyor, sorgulanıyor ve çantaları didik didik aranıyor. Parasını, altınını göstermek istemeyenleri ise hiç acımadan öldürüyorlardı. Çetelerin tek amacı, Türklerin Balkanlardan değerli eşya götürmelerine engel olmaktı.

Üsküp

Hoca Efendi, Vardar Nehri'nin kıyısındaki dik yolu aceleyle çıkarken hava henüz aydınlanmamıştı. Yokuşu tırmanıp caminin önüne geldiğinde büyük bir hayranlıkla baktı Sultan Murat Camii'ne...

Yüzyıllar önce yapılan bu camiye bakarken zaman âdeta durdu. Hocanın aklından ve kalbinden, camiye verilen emekler, açılırken yapılan dualar geçti. Cami, şehrin en yüksek tepesinde yer alıyordu. Mimari yapıyla Üsküp'ün en gösterişli camisiydi. İnsanlar bu ihtişamlı yapıyı görebilmek için çok uzak mesafelerden geliyordu.

Hoca Efendi için böyle bir camide görev yapmak, beş vakit namazı burada kılmak ve kıldırmak büyük bir onurdu. Bunun kendisi için büyük bir mükâfat olduğunu düşünür ve bunun için her zaman şükrederdi. O gün yine aynı duygularla girdi camiye. Müezzin efendi billur sesiyle sabah ezanını okuyordu. Ezan sesi karanlığı bir nurla aydınlatıyordu sanki.

Zeynel, o sabah evdeki sabah namazı hareketliliğine uyandı. Babası, "Hadi Zeynel, uyan artık." dediğinde uyanıktı ama henüz kendisine gelememişti. Yatakta oturuyordu, içinde tarif edemediği bir sıkıntı vardı. İbriği alıp abdest almak üzere taşlığa yöneldi. Evin he-

Arnavut Zeynel

men yakınındaki camiye gidecekti. Camideki cemaate yetişmek için acele ediyordu ki dışarıdan bağrışmalar duydu.

Sabah ezanını okuduktan sonra aşağı inen müezzin Bekir Efendi'nin karşısına üç tane Bulgar genci dikilmişti. Bekir Efendi, bunun çok da hayra alamet bir iş olmadığını anlasa da sakin davranmaya çalışıyordu. Tüm iyi niyetiyle, "Buyrun gençler, ne istediniz?" diye sordu. Bulgar gençler, "Her sabah bizi bu sesle rahatsız ediyorsun!" diyerek müezzinin üzerine atıldılar ve aralıksız bıçak darbeleriyle müezzin Bekir Efendi'yi oracıkta şehit ettiler.

Bekir Efendi bıçaklanma sırasında can havliyle öyle bir şehadet getirdi ki çevre evlerdeki herkes onun şehadeti üzerine camiye koştu. Olay bu şekilde öğrenilmiş oldu. Müezzinin kendisini savunması mümkün olmamıştı. Bulgarlar onun gür şehadetinin ardından hemen boğazını kestiler. Müezzin Bekir Efendi'nin tek suçu ezan okumaktı...

Camiye koşanların karşılaştıkları acı tablo üzerine kopan bağırışlar, feryatlar sabahın kör karanlığında yankılanıp gidiyordu. Zeynel'in babası İslam Amca gür sesiyle, "Yetiş ümmet-i Muhammed, camide adam kesiyorlar!" diyerek feryat etti.

Bulgarlar ise tüm bu olanlara rağmen hâlâ küstahça tehditler savurabiliyorlardı.

Zeynel bahçeye girdiğinde gözleri babasını aradı. Babası ise iki eliyle başını tutuyor, bağıırıyordu. Çok öfkeli, aynı zamanda üzgündü. Zeynel, “Baba!” diye bağırdı.

İslam Amca, “Ah Zeynelim! İyi değilim oğul, hiç iyi değilim. Her köşede sıkıştırıyorlar, katlediyorlar bizi. Durmayacaklar, bizi bitirene kadar cana kıymaya devam edecekler...” dedi.

Zeynel, yerde yatan müezzini görüp konuşulanlara kulak verince olan biteni anladı. Bu, Türkleri din üzerinden kışkırtıp isyan etmelerini sağlamak için kurulan bir tezgâhtı. Böylece onları Balkan topraklarından göndermek veya canlarına kıymak için haklı nedenleri olacaktı.

Zeynel, katillerle göz göze geldiğinde her iki tarafın da gözlerinden öfke taşıyordu. Bu öfkenin sonuçları ise yepyeni olaylara gebeydi.

Camide toplanan gençlerden uzun boylu olanı, Bulgar gençlere öfkeyle bağırdı: “Ne istediniz müezzin efendiden, caniler!”

Elinde bıçak olanın suratında iğrenç bir gülümseme vardı.

“Canını.” dedi daha da sırtarak.

Zeynel nefret dolu bakışlarını Bulgarların üzerinden hiç çekmiyordu. Bulgarlar, Zeynel’in camiden içe-

Arnavut Zeynel

ri girmesiyle tedirgin olmuşlardı ama yine de camiye terk etmiyor ve varlıklarıyla oradakilere rahatsızlık vermeye devam ediyorlardı.

Zeynel, yumruğunu sıktı, sıktı ve sonunda dayanamayıp en yakınında duran Bulgar'ın üzerine atıldı. Bulgarlardan adı Aleksander olan arkadaşını uyardı:

“Niko dikkat et kendine!”

Zeynel, yere yatırdığı Niko'ya arka arkaya yumruk atıyordu. Çevredekilerin sesleri Zeynel'in kulağında boğucu bir uğultuydu. Gözü dönmüş hâlde Niko'ya vuruyordu. Aleksander ise bu karmaşada kaçıp kurtulabileceği uygun bir yer arıyordu. Aleksander, camidekilere tehditler savurarak oradan kaçtı.

“Siz görürsünüz, buraları size dar edeceğiz!”

Çevredekiler Zeynel'i Niko'nun üzerinden kaldırdığında Zeynel kaçan Aleksander'ı gördü ve arkadaşını Selim'e bağırdı:

“Selim! Kaçıyor!”

Selim, Aleksander'ın peşinden koştu ve onu bir köşede sıkıştırdı. Aleksander elindeki bıçağı Selim'e doğru sallıyordu. Selim birkaç bıçak darbesi almaktan kurtulamadı. Fakat Aleksander'dan daha atik davranıp bıçağı onun elinden aldı ve Aleksander'ı oracıkta öldürdü.

Öte yanda cami avlusunda Zeynel'in babası İslam Amca, diğer Bulgar Vengo'yu öldürdü. Bir yanda müezzin efendinin cansız bedeni, bir yanda Vengo, bir yanda baygın hâlde yatan Niko...

Sütçü Halil Baba, müezzin efendinin başucunda oturmuş gözyaşı döküyordu.

“Ben bunların analarına, babalarına süt sattım. Bunlar ise doğup büyüüp bizim canımıza kastettiler, camimizi kana buladılar.”

Sütçü Halil Baba'nın sözleri orada bulunan herkesin kalbine birer iğne olup batmıştı. Onu teselli etmek, arkadaşı İbrahim Amca'ya düştü.

“Doğru dersin Halil Efendi. Yıllarca aynı toprakları paylaştığımız komşularımız bugün bu toprakları bize dar etmekte. Zaten huzurumuz yoktu, bundan sonra hiç olmayacaktır.”

Camideki kalabalık artmaya devam ediyordu. Gençler el birliğiyle yerdeki kan izlerini temizliyor, camiden bu kötü sabahın izlerini yok etmeye çalışıyorlardı. O sabahı unutmak asla mümkün olmayacaktı ancak yine de cenaze için hazırlık yapmak gerekiyordu.

Köyün büyükleri, içinde buldukları bu kötü durumdan kurtulmak için bir çıkış yolu arıyordu. Hepsinin aklından da kalbinden de tek bir yol geçiyordu: Anadolu'ya gitmek.